

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. II. Cultus Cœlitum contra opiniones asseritur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

LIBER SECVNDVS.

CAPVT PRIMVM.

Ingressus ad sermonem de cultu celitum.

Polychronius, Gerardus.

POLYCHRONIVS.

Item primum ad conscientiae tribunal exegimus: hunc alterum Divis Celibus dicabimus. Ante omnia velim audire exte, & quæso ignosce quaestioni, Gerarde: Christianus es? GERAR. Sum. Pol. Catholicus? GERAR. Sum. Pol. Ergo jam peroravimus ma-

Nullo
Catholi-
cus nege-
re Celus
esse vene-
randos.

Hier. 19. 13.
ad Rom.

Gregor. de
Laud. 5. A.
thanas. dicit.
dicit.

Salomon
plures
deos vene-
rari est.

Tripliter
dicitur di-
vinitas
divis ha-
beretur.

Amicus pri-
mus admi-
ssus no-
bis exiit.

gnam partem. Nemo Catholicus sanguinis fuit unquam, qui Celites negaret esse venerandos. An nos damna- bimus, quidquid omnia retro annorum secula proba- runt: Laus Sanctorum, Laus Dei, qui omnis sanctitatis fons est & origo. Quidquid honorandum aut com- mendandum in Divis est, Dei donum est: quidquid igitur honoris aut cultus Celibus impenditur, id omne in omnium auctorem Deum meritisimam pensionem refunditur. Laudatio servi, honor est Domini. Quod beatus Hieronymus discretè affirmans: *Honoramus, in- quit, reliquias martyrum, ut eum cuius sunt martyres, adore- mus: honoramus servos, ut honor servorum redundet in Domi- num, qui ait: Qui vos suscipit, me suscipit.* In eandem senten- tiam beatus Gregorius Nazianzenus concedit, & Atha- nasium, inquit, laudans, virtutem laudabo, quoniam omnes virtutes complex suo tenet. Virtutem autem laudans, Deum laudabo, à quo virtus ad homines promanar, cuiusque beneficio nobis contingit, ut ad eum per cognitam illuminationem eve- hamur, vel potius revehamur.

§. I.

Salomon humanae sapientiae miraculum, in eum errorem à feminis fascinatus est, ut pro uno, pluri- mos deos venerari coepit. Roma caput Orbis, & ve- rae religionis nunc Antilista, olim eò prolapsa est abominanda pietatis, ut diversorum deorum ipsa triginta millia percensuerit nominatim & coluerit. Proh quæ ista & quam vilis deorum annona! alii longius etiam progressi infinitos pane deos posuere; alii nullos: pro- videntes alii, aliqui otiosos. Nos, quotquot Christiani sanguinis censetur, Deum unum agnoscimus, Divo- rum longè ultra triginta millia veneramur. Sed aliud est Deus, aliud Divus, qui quidquid honoris habet & or- namenti, habet à Deo.

Prisco ævo diversi generis amici numerabantur. Erant, quos *Prima admisionis* amicos dixere: Alii *secun- da*, tertie alii vocabantur, scilicet ex ordine quo admi- tebatur. Tiberius Imperator, ipse amicos solitus descri- bere in tres classes, & ab hoc more admisiones dictæ. Si hæc infima divinis fas conferre, Deus etiam amicos numerat, ferè triplici classe distinctos. Amicos tertie admisionis dixeris, qui in gratia sunt apud Deum, sed etiamnum inter mortales degunt. Istos verò secunde admisionis nuncuparis, qui vitæ functi & cælo destina- ti, sed necdum cælo admissi. At illos velut primæ admi- sionis familiares jure veneramus, quos Deus cælo jam recepit, beatissimis sedibus locavit, & verè *admissi* in conspectum. Ethos sciamus auxiliari nobis & nosse, & velle, & posse. Preces nostras audiunt, miseras & erum- nas nostras vident, idque in eo qui videt auditque om- nia. Deus illis voluntarium speculum, & theatrum lon- ge quam amplissimum est, in quo eis universa, prout sunt, repræsentantur. Hæc illi assidue contuendo, incre-

A dibili prorsus voluptates perfunduntur. Beati utique im- mortali lumine circumfusi, & plura & clariùs cernunt in Deo, quàm ullus olim prophetarum. Atqui prophetae ea viderunt quæ esse deficiant, & præviderunt quæ nondum erant.

§. II.

Utergo Celites, qui omni genâ felicitate circum- fluunt, ea nesciant quæ ad ipsos spectant, quæque ab ipsis sciri cupiant ii, qui opem illorum implorant? Helias clarissimus Hebræorum vates jam in sublime 2. Paral. curru igneo fuerat evectus & tamen quid Joramo Re- 2. 21. v. 12. gi eventurum esset cognovit, & ad eum super futuro statu litteras scripsit. Divinus Paulus à Corinthiis corpore aberat, iisdem tamen præsens animo; & iste nunc celestis gloriæ jubat indutus, rerum inscientia labore? An non primus à Christo Pontifex Petrus Christianis promittit, non modò se dum viveret, sed & mortuum uniuscujusque illorum memorem fore? Dabo autem ope- 2. Pet. c. 1. ram, inquit, & frequenter habere vos post obitum MEVM, ut horum memoriam faciatis. Istud promissi probè cepit Chrysostomus, eaque de causâ, die Principibus Apostolis Petro & Paulo natali, suis Petrum verbis compellat, monetque fidei & pollicitationis, ut qui suis discipulis promississet, eorum se haud immemorem, post discessum è vitâ futurum. Ergo norunt Beati quinam opem illorum implorant; ergo nil obstat quâ notitiam hanc, quo minus auxilium nobis possint. At jam cælo in- juriam fecerit, qui beatissimam illius familiam non qui- dem neget id nosse, sed nolle affirmet: *Caritas nunquam 1. Cor. c. 13. excidit.* Caritas apud illos nunc auctior, inviolabili cursu vers. 8. æternitatis manet intermemora. Et nos pronissimam eorū in mortales voluntatem in dubium vocemus? Verè & venustè Cyprianus: *Magnus, ait, illic nos cædrum numerus Cyp. lib. de expectat, parentum, fratrum, filiorum; frequens nos & copiosa, mortalit. illic turba desiderat, jam de sua immortalitate secura, & adhuc de nostrâ salute sollicita. Quis autem cum ratione ambigat, de amplissimâ eorum potestate gratiaque apud Deum, à quo, ut canit vates Regius, Constituti sunt principes super omnem ter- Psal. 44. ram. Ita iis ipsis olim per Joannem arcanssimorum con- vers. 17. scium promittit: Qui vicerit & custodierit usque in finem ope- Apoc. cap. 2. ra mea, dabo illi potestatem super gentes, & reget eas. Ergo ju- vers. 26. vare nos norunt, & volunt, & possunt.*

CAPVT II.

Cultus Celitum contra opiniones asseritur.

GERARDVS.

Obsecro, Polychroni, bonâ tuâ veniâ, liceat mihi, sicut heri pigrum, sic hodie hæreticum agere, & quæ strictim in fundamentum à te prolata, tricorni arietè concutere.

Placidissimam quietem Divorum turbati necesse est, si ad hominum vota vocisque animum debeant atten- dere, cum alioqui immensissimæ voluptatis suavitudine sic absorbeantur, ut aliò mentem nequeant avocare. Hoc primum: & alterum cornu. In Christum Serva- torem eâ ratione injuri erimus, si aliis insuper advoca- tionem nostram committamus. En & tertium. Nul- lum est in divinis oraculis edictum quod ab eis opem & tu- telam jubeat exposcere.

§. I.

POLYCHR. Gossipio, non ferro præfixus est hic tuus aries. Et ò fatuam religionem! beatatum mentium, quæ Deo felicissimè potiuntur, vim & efficientiam eo modulo metiri velle, quo nostros animos corporum cu- stodiâ & concretionem impeditos. Quid in mortalitatis mala superos adoptamus? hac quidem ratione Angelis, vix

vix liberum ullum tempus aut solutum foret, si huma-
na calamitates illorum continuè felicitati obstarent.
Sic & alii Caelites æternis deliciis immersi, vix mutuos
in se aspectus fletere auderent, si hac reciprocari amo-
ris benevolentia, à divinis amplexibus abstraherentur.
Somnia sunt hæc, quæ nostros mores affingunt cæco, &
quod terra patitur, id fieri putant inter sidera. Alii mo-
res supra nos sunt, & vitæ ratio nostræ longè dissimili-
ma. Beatissimæ cum Angelorum tum hominum men-
tes, in eo quem nunquam videre desinunt, dilucidè vi-
dent, quæ ad illos pertinent omnia, tanquam lineas in
suum centrum coeuntes, cum inferior hic mundus per-
fectè contineatur & distinctè representetur in arche-
typo illo infinitæ capacitatis mundo. Gregorius de An-
gelis: Interior, inquit, exteriorque sciendo diffusi sunt, quia
ipsum scientia fontem contemplantur. Quid enim de his quæ
scienda sunt, nesciunt, qui scientem omnia sciunt? Et de beatis
aliis: Quia, inquit, in æternâ hereditate omnes communem cla-
ritate Deum conspiciunt, quid est quod ibi nesciant, ubi scientem omnia sciunt?

§. II.

Sed tui arietis cornu alterum retundo. Palam & li-
berrimè fatemur cum Doctore Orbis: Unus Deus,
unus & mediator Dei & hominum, homo Christus JESVS.
Hic humane gentis Advocatus, Mirabilis, Unus, Absol-
utus est, qui suo & nomine & auctoritate loquatur.
Sed negare inferiores alios velut sequestratos & proxene-
tas, quos eò prodixerit suprema Christi auctoritas, di-
vinis paginis planè non repugnat. An non Moyses sua
voce divulgans: Ego, inquit, sequestratus & medius fui inter
Dominum & vos, in tempore illo. Propter hanc eandem ra-
tionem Basilii in Nicæno Concilio secundo laudatus,
Apostolos & Martyres vocat Mediatore, eorumque
opem implorandam docet his verbis: Qui aliquâ premit-
tur angustia ad hos confugiat, qui rursus letatur, hos orat; hic
ut à malis liberetur, ille ut duret in rebus lætis. Eleganter Gre-
gorius Nyssenus Theodorum clarissimum martyrem
obsecrat, ut immanitatem Scythicam armatorumque cu-
neis Orienti jam imminentes suis precibus avertat: Ut
miles, inquit, pugna pro nobis, ut martyr pro conservis utere li-
bertate loquendi &c. Admonet Petrum, excita Paulum, Ioan-
nem item theologum ac discipulum dilectum, ut pro Ecclesiis
quas constituerunt, sint solliciti. Chrysostomus, Regum &
Principum, Constantinii Magni præcipuè pietatem in
Divos dilaudans: Et ille, inquit, qui purpuram gestat, ad se-
pulchra illa se confert, ut ea exosculetur, abiectione fastu stat
supplex, sanctosque obsecrat, ut ipsi apud Deum pro se inter-
cedant. Sed mens mihi non est præsecutorum Patrum, qui luculen-
tè idem testantur, syllabum hic texere. Quod si censura
sit ingeniorum, is ego facillè crediderim, quibus persuasum
est, neminem ullum Origenis aut Augustini inge-
nio par unquam habuisse. Igitur quid Origenes, quid
Augustinus hac in re sentierint, narratione brevi, sed fi-
delissimè pandam. Origenes: Incipiam, inquit, me genibus
prostrare & deprecari universos sanctos &c. O sancti Dei,
vos lacrymis & sletu pleno dolore deprecor, ut prociatis misere-
cordiis ejus pro misero &c. Hec mihi, Pater Abraham, depre-
care pro me. O beate Iob vivens in perpetuum apud Deum, &
victor permanens in conspectu regis Domini, ora pro nobis. Au-
gustinus multò clarissimè hanc in Divorum poscendâ
ope religionem firmat, & Iobi verba sic interpretatur:
Misereamini mei, saltem vos amici mei. Angelos videtur postu-
lare, ut pro eo deprecantur, aut certe sanctos ut pro penitente
orent. Et Augustinus ipse Divi Cypriani auxilium implo-
rans: Adjuvet itaque nos, inquit, orationibus suis in istâ carnis
mortalitate, tanquam in caliginosâ nube laborantes, ut donan-
te Domino, quantum possumus, bona ejus imitemur. In opere
illo nobilissimo de Civitate Dei, hanc formulam con-
fecta precectionis (O sancte, memor esto mei) ore omnium
Christianorum usurpari affirmat his verbis:

Quique sui memores alios fecere merendo.

Prorsus tanquam eis diceret, quod frequentatur ore
Christiano, cum se cuique Sanctorum humilis quisque
commendat & dicit, Memor esto mei, atque ut id esse possit,
promerendo efficit. Et: Cum itaque recollit animum ubi sepulchrum
sit carissimi corporis, & occurrit locus nomine martyris venera-
bilis, eidem martyri animam dilectam commendat recordans
& precantis affectus. Ideo idem Augustinus, ad sublidium
à constantissimo martyre Stephano petendum hortatur, facilis enim orationes illius pro orantibus quam
pro lapidantibus admittendas. Et: Injuria est, inquit, pro
re pro martyre, cuius nos debemus orationibus commendari.
Nam, Sanctorum martyrum orationibus propitiatur Deus pec-
catis populi sui. Omnes martyres qui cum Deo sunt interpellant
pro nobis. Non transeunt eorum interpellationes, nisi cum trahit per
gemus noster. Gaudeant de vobis qui orant pro vobis. Num
tibi, Gerarde, solem clarè meritis illustrioribus radiis
vis allucere? nihil capis, qui hæc non capis.

§. III.

Quod tertio loco divinas paginas requiris, en di-
ctorum testes. Vates Hebræus Baruch: Domine Deus
omnipotens, inquit, Deus Israel, audi nunc orationem mortuorum.
omniumque ipsorum qui peccaverunt ante te. Ob-
serva mihi verba, orationem mortuorum. Ergo etiam mor-
tui orant? Utique, sed ii qui jam vivunt supra cæleas
illas stellarum plagas. Laudatissimus dux Judas Macha-
bæus per quietem vidit Oniam Pontificem passis mani-
bus pro populo supplicentem. Proximè hunc alius senio
& majestate venerandus assistebat, quem Onias velut
digito designans: Hic est, inquit, qui multum orat pro populo.
& ipsa universa sancta civitate, Hieronimus propheta Dei. Quia
& ipse purpuratus epulo in flammis pro fratribus ro-
gat, ne & ipsi veniant in locum illum tormentorum: Et Pe-
trus ac Paulus in summis beatorum deliciis, jam ex toto
securissimi, tacebunt? Hoc sensu Hieronymus ratioci-
natus: Sanctus Paulus Apostolus, inquit, ducentas septuaginta
sex animas sibi dicit in navi condonatas, & postquam resolutus
esse cepit cum Christo, nunc ora clausurus est, & pro iis, qui
in toto Orbe ad Evangelium suum crediderunt, nutre non po-
terit? Divino pariter imperio Iobi tres cognati ad Jo-
bum sic ablegantur, Sumite vobis septem tauros, & septem
arietes & ite ad servum meum Iob, & offerre, holocaustum pro
vobis, Iob autem servus meus orabit pro vobis: faciem ejus susci-
piam, ut non vobis imputetur stultitia. Ergo numinis iram
mitigabit homo, etiamnum sceleribus obnoxius, & ci-
vis jam celo donatus, jam Numinis proximus, id non
possit? Tot in celo potentissimi oratores nullam mor-
talitatem nostræ gratiam exorabunt? tam copiosa fra-
grantia nubes factoribus nostris mederi non poterunt?
quid autem sunt calitum preces, nisi odorum suavissi-
ma congeries? Hoc eis nomen tribuit beatissimus Joan-
nes, & Habentes, inquit, singuli citrillas & phialas aureas
plenas odoramentorum, quæ sunt orationes Sanctorum. Ergo,
Gerarde, hæreticam larvam quam sumpteras, jam tuto
ponere licebit iterum, & certam Divorum opem agno-
scere. GERARDE. Si ergo Caelites colendi, an non cum
delectu id faciendum? an non alii præ aliis veneratione
afficiendi? num alius alio non sublimior est in sedibus
Beatorum?

CAPVT III.

Quinam Caelitum præcipuè colendi.

POLYCHRONIVS.

Hic videri possumus in ipso limine offendere & er-
rare, dum quærimus ne erremus. Audio scripto-
rem sacrum qui moneat: Noli etiam inquirere de meritis
Sanctorum, qui alio sit sanctior, aut qui maior fuerit in regno
celorum? Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hoc vel illi
ampliori